

*Wijziging van de regelen met betrekking tot het geding
in cassatie*

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET

Nr. 7

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is terwille van de rechtscenheid en rechtszekerheid de gronden voor het beroep in cassatie te verruimen alsmede de regelen met betrekking tot het geding in cassatie in burgerlijke zaken te herzien;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

In de Wet op de rechterlijke organisatie en het beleid der justitie worden de volgende wijzigingen gebracht:

1. Artikel 96, lid 1, wordt gelezen:

Behoudens het bepaalde in artikel 398, tweede lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan de eis tot cassatie door een partij niet worden ingesteld, indien haar een ander gewoon rechtsmiddel openstaat of heeft opengestaan.

2. Artikel 99 wordt gelezen:

De Hoge Raad vernietigt handelingen, arresten en vonnissen:

1°. wegens verzuim van vormen voor zover de niet-inachtneming daarvan uitdrukkelijk met nietigheid is bedreigd of zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vorm;

2°. wegens schending van Nederlands, Surinaams en Antilliaans recht.

Feiten, waaruit het gelden of niet gelden van een regel van gewoonterecht wordt afgeleid, worden voor zover zij bewijs behoeven, alleen op grond van de bestreden uitspraak als vaststaande aangenomen.

3. Artikel 100 wordt gelezen:

Tegen vonnissen van kantonrechters in burgerlijke zaken is beroep in cassatie, afgezien van het geval van cassatie „in het belang der wet”, slechts toegelaten:

1°. wegens het niet inhouden van de gronden waarop zij rusten;

2°. wegens het niet met open deuren geschied zijn van de uitspraak;

3°. wegens onbevoegdheid;

4°. wegens overschrijding van rechtsmacht.

4. Artikel 101 wordt gelezen:

De vonnissen door kantonrechters in strafzaken gewezen, kunnen, afgezien van het geval van cassatie „in het belang der wet”, wegens geen ander verzuim van vormen worden vernietigd dan:

1°. omdat zij niet met open deuren zijn uitgesproken;

2°. omdat zij niet bevatten het telastegelegde en, in geval van een bewezenverklaring, zowel deze als de gronden waarop zij rust;

3°. omdat niet is beslist op de grondslag der telastelegging;

4°. omdat in artikel 358, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering voorgeschreven beslissing niet is gegeven of deze beslissing niet met redenen is omkleed.

5. Artikel 102 wordt gelezen:

Behoudens de gevallen, waarin volgens de wet een ander aantal vereist wordt, vonnist de Hoge Raad steeds met vijf raadsheren.

6. Artikel 103 wordt gelezen:

In zaken, vermeld bij artikel 92, vonnist de Hoge Raad ten getale van tien raadsheren.

Bij het staken der stemmen wordt het vonnis uitgesproken ten voordele van de verdachte.

7. De artikelen 104—106 vervallen.

Artikel II

De Elfde Titel van het Eerste Boek van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering wordt gelezen:

ELFDE TITEL

Van het rechtsgeding in cassatie

EERSTE AFDELING

Van de zaken aan cassatie onderworpen

Artikel 398

Partijen kunnen beroep in cassatie instellen:

1°. tegen uitspraken, die hetzij in eerste en hoogste ressort hetzij in hoger beroep zijn geweest;

2°. tegen vonnissen, die in eerste ressort op tegenspraak zijn geweest, indien partijen nadien schriftelijk zijn overeengekomen het hoger beroep over te slaan, doch slechts in geschillen die voor dading of compromis vatbaar zijn.

Artikel 399. Het beroep staat niet open voor hem die zijn bezwaren kan doen herstellen door dezelfde rechter bij wie de zaak heeft gediend.

Artikel 400. Het beroep staat niet open voor hem, die in de uitspraak heeft berust.

Artikel 401. Het beroep van een praeparatoire uitspraak zal niet mogen worden ingesteld dan binnen dezelfde termijn als en gelijktijdig met het beroep van de einduitspraak.

Dit beroep zal ontvankelijk zijn, zelfs wanneer de praeparatoire uitspraak zonder voorbehoud van degene, die zich erdoor bezwaard acht, was ten uitvoer gelegd.

Artikel 401a. Van uitspraken, waarbij een provisie wordt toegestaan of geweigerd, kan beroep in cassatie worden ingesteld voordat de einduitspraak is gegeven.

Hetzelfde kan plaats vinden ten aanzien van incidentele en interlocutoire uitspraken, tenzij de rechter daarbij verklaard heeft, dat het beroep in cassatie daarvan niet dan tegelijk met het eindvonnis zal kunnen worden ingesteld.

Artikel 401b. Tegen een bij verstek gewezen uitspraak kan de niet-verschenen partij geen beroep in cassatie instellen.

Zij kan echter, indien een der andere partijen beroep in cassatie instelt, bij de Hoge Raad verweer voeren en zelfs incidenteel beroep instellen.

Artikel 401c. Indien het beroep tegen een bij verstek gewezen uitspraak wordt ingesteld, terwijl verzet nog open staat, kan de verweerder niet meer verzet doen, indien hij heeft gebruik gemaakt van de bevoegdheid, hem in artikel 401b, tweede lid, toegekend.

Ingeval van verzet vervalt het geding bij de Hoge Raad, onverminderd het recht van partijen om, na de uitspraak op

het verzet, in cassatie op te komen tegen die uitspraak, zomede van de corspronkelijke eiser om alsdan binnen dezelfde termijn in cassatie op te komen tegen de uitspraak bij verstek voor wat betreft de beslissingen, die door het verzet niet zijn getroffen.

Ingeval, voordat verzet is gedaan, het geding bij de Hoge Raad geëindigd is, belet dit niet het alsnog doen van verzet. Indien de Hoge Raad ten principale uitspraak deed, moet het verzet bij hem worden gedaan. In alle gevallen is de rechter gebonden aan hetgeen de Hoge Raad omtrent rechtspunten had beslist.

TWEEDE AFDELING

Van de termijn van beroep en van deszelfs schorsende kracht

Artikel 402. Het beroep in cassatie moet — behoudens in de gevallen waarin de wet een kortere cassatietermijn voorschrijft — worden ingesteld binnen drie maanden, te rekenen van de dag van de uitspraak.

In de gevallen, waarin de wet voor het hoger beroep een kortere termijn heeft voorgeschreven, wordt ook de termijn voor het beroep in cassatie verkort en gesteld op het dubbele van de termijn in die gevallen voor het hoger beroep bepaald.

Artikel 403. Bij overlijden van de in het ongelijk gestelde partij gedurende de loop van de cassatietermijn vangt voor de erfgenamen of rechtverkrijgenden een nieuwe termijn aan op de dag na die van het overlijden.

Maken zij van het recht van beraad gebruik, dan kan het beroep nog worden ingesteld binnen één maand na afloop van de daarvoor gestelde termijn.

Artikel 404. Buiten de gevallen, waarin de rechter de voorlopige tenuitvoerlegging heeft bevolen, heeft het beroep in cassatie schorsende kracht.

De rechter mag of moet de voorlopige tenuitvoerlegging van de uitspraak niettegenstaande cassatie bevelen in dezelfde gevallen en op dezelfde wijze, waarin hem is toegelaten of bevolen de voorlopige tenuitvoerlegging te gelasten niettegenstaande verzet of hoger beroep.

Artikel 405. Indien de voorlopige tenuitvoerlegging niet gelast is in de gevallen, waarin dit bij de wet is toegelaten of bevolen, zal de belanghebbende partij deze alsnog bij de Hoge Raad kunnen vorderen ten dage tot de eerste terechtzitting bepaald.

Artikel 406. Wanneer buiten de gevallen bij de wet voorzien de voorlopige tenuitvoerlegging bevolen is, kan de belanghebbende partij bij de Hoge Raad vorderen, dat staking der executie worde gelast.

DERDE AFDELING

Van de rechtspleging in cassatie

Artikel 407. Het beroep in cassatie wordt ingesteld bij een dagvaarding in dezelfde vorm en met dezelfde vereisten als in eerste aanleg, behoudens de volgende wijzigingen:

De dagvaarding behelst, in plaats van hetgeen in artikel 5, onder 3°, is vermeld, de omschrijving van de middelen, waarop het beroep steunt.

De eiser is gehouden in het exploit van dagvaarding een advocaat bij de Hoge Raad aan te wijzen, die hem in het geding zal vertegenwoordigen, op straffe van nietigheid.

Hij wordt geacht woonplaats te hebben gekozen bij die advocaat, tenzij het exploit een andere binnen de gemeente 's-Gravenhage gekozen woonplaats uitdrukt.

Artikel 408. De verweerder kan de termijn, waarop hij gedagvaard is, verkorten door bij een aan de gekozen woonplaats des eisers betekend exploit deze tegen een vroegere dan in het exploit van dagvaarding opgegeven rechtsdag op te roepen.

Artikel 409. De advocaat bij de Hoge Raad, die voor de verweerder optreedt, verklaart dit bij de oproeping der zaak ter terechtzitting.

Van deze verklaring geschiedt aantekening in het zittingblad.

De verweerder wordt geacht woonplaats te hebben gekozen bij zijn advocaat. Hij kan echter ook een andere woonplaats mits binnen de gemeente 's-Gravenhage, in het zittingblad opgeven.

Artikel 410. De verweerder, van zijn zijde in cassatie wensend te komen, doet dit, op straffe van verval van het recht daartoe, bij zijn conclusie van antwoord, welke alsdan een omschrijving behelst van de middelen, waarop het beroep steunt.

De verweerder is in dit incidentele beroep ontvankelijk ook na verloop van de in artikel 402 gestelde termijnen en zelfs na berusting in de uitspraak.

De afstand van het principale beroep doet het ingestelde incidentele beroep niet vervallen.

Artikel 411. Wanneer de verweerder niet reeds op de eerste rechtsdag zijn conclusie van antwoord neemt, wordt hem tot dat einde, op zijn verlangen, een termijn van ten hoogste vier weken verleend.

Hij is op straffe van verval van het recht exceptiën aan te voeren, gehouden deze met zijn antwoord ten principale te verenigen.

Alleen de in artikel 141, derde lid, bedoelde exceptie wordt op straffe van verval afzonderlijk voor alle weren van rechten voorgedragen.

Artikel 412. Ingeval van incidenteel beroep of indien door de verweerder een exceptie tegen het principale beroep wordt aangevoerd, wordt aan de eiser, op zijn verlangen, een termijn van ten hoogste vier weken verleend om het incidentele beroep of de voorgestelde exceptie bij conclusie te beantwoorden.

Is het een noch het ander het geval, dan wordt onmiddellijk na het nemen der conclusie van antwoord de dag van pleidooi bepaald, tenzij partijen, onder overlegging der stukken, daarop recht vragen.

Artikel 413. Partijen zijn gehouden de bescheiden, waarop zij zich beroepen, elkander over en weer mede te delen in afschrift of door nederlegging van het oorspronkelijke ter griffie gedurende tenminste drie dagen.

Artikel 414. De artikelen 152 en 153 zijn van toepassing in cassatie.

Niettemin is de oorspronkelijke verweerder, eiser zijnde in cassatie, niet gehouden tot zekerheidstelling.

De verweerder in cassatie is daartoe evenmin gehouden, zelfs niet bij het instellen van incidenteel beroep.

De in vroegere instantiën gestelde zekerheid blijft ook verbonden voor de kosten van cassatie.

De zekerheidstelling wordt gevorderd vóór alle weren van rechten.

Artikel 415. De vordering tot zekerheidstelling en alle andere incidentele vorderingen worden ingesteld bij conclusie ter rolle.

De verweerder op het incident neemt in dezelfde of in een nadere door de Hoge Raad te bepalen terechtzitting zijn conclusie van antwoord op het incident, dat door de Hoge Raad, na partijen, zo zij dit verlangen, en het Openbaar Ministerie te hebben gehoord, afzonderlijk wordt beslist.

Artikel 416. De aangewezen advocaat blijft de partij tegenwoordigen totdat hetzij door haar een andere advocaat bij de Hoge Raad is aangewezen bij aan de wederpartij betekend exploit, hetzij de advocaat zelf aan deze laatste bij betekend exploit of ter terechtzitting heeft aangezegd, dat hij zich aan de verdere behandeling der zaak onttrekt.

Artikel 417. De pleidooien kunnen ook worden gehouden door andere dan de volgens de artikelen 407 en 409 aange-

wezen advocaten, zonder dat de daaruit ontstaande vermeerdering van kosten in de uitspraak over de kosten begrepen is.

Artikel 418. Na de pleidooien, of nadat partijen recht op de stukken hebben verzocht, neemt het Openbaar Ministerie conclusie, hetzij onmiddellijk, hetzij op een daartoe te bepalen dag.

Tenzij de Hoge Raad dadelijk uitspraak doet, bepaalt hij de dag, waarop dit zal geschieden.

VIERDE AFDELING

Van de uitspraak in cassatie

Artikel 419. De Hoge Raad bepaalt zich bij zijn onderzoek tot de middelen waarop het beroep steunt.

De feitelijke grondslag der middelen kan alleen worden gevonden in de bestreden uitspraak en in de stukken van het geding.

De Hoge Raad is gebonden aan hetgeen in de bestreden uitspraak omtrent de feiten is vastgesteld.

Artikel 420. Bij vernietiging van de bestreden uitspraak doet de Hoge Raad het geding zelf af, voor zover er niet op de voet van de navolgende bepalingen gronden zijn voor verwijzing.

Heeft de Hoge Raad het geding zelf afgedaan, dan gelden ten aanzien van de tenuitvoerlegging van de uitspraak de bepalingen van artikel 354.

Artikel 421. Indien na de vernietiging dient te worden beslist over feiten, waaromtrent nog geen uitspraak is gedaan, verwijst de Hoge Raad het geding, tenzij het een punt van ondergeschikte aard betreft, waarover de Hoge Raad op grond van de stukken van het geding een beslissing kan geven.

Artikel 422. Indien na de vernietiging dient te worden beslist over rechtspunten, waaromtrent nog geen uitspraak is gedaan, zal de Hoge Raad naar bevind van omstandigheden daaromtrent een beslissing geven dan wel daartoe het geding verwijzen.

Artikel 422a. Het geding wordt verwezen naar de rechter, wiens uitspraak vernietigd is, tenzij er overeenkomstig het bepaalde bij de artikelen 355—358 reden is tot verwijzing naar de rechter van eerste aanleg.

Artikel 423. De Hoge Raad kan, in stede van het geding te verwijzen naar de rechter, wiens uitspraak vernietigd is, het verwijzen naar een andere rechter en wel:

1°. wanneer de vernietigde uitspraak was gewezen door een kantongerecht, naar de rechtbank tot welker ressort het behoort;

2°. wanneer de vernietigde uitspraak was gewezen door een rechtbank, naar het gerechtshof van het ressort;

3°. wanneer de vernietigde uitspraak was gewezen door een gerechtshof, naar een ander gerechtshof.

Artikel 424. De rechter, naar wie het geding is verwezen, zet de behandeling daarvan voort en beslist met inachtneming van de uitspraak van de Hoge Raad.

Artikel 425. Er wordt geen verzet toegelaten tegen arresten door de Hoge Raad bij verstek in cassatie gewezen, dan alleen wanneer er gronden waren tot nietigverklaring van de dagvaarding of het beroep was ingesteld na verloop van de wettelijke termijn en mits het verzet geschiedde binnen veertien dagen na de betekening van het arrest.

VIJFDE AFDELING

Van beroep in cassatie tegen beschikkingen op rekest

Artikel 426. Tegen beschikkingen op rekest kan beroep in cassatie worden ingesteld door degenen, die in een der vorige instantiën verschenen zijn, binnen twee maanden na de dagtekening der beschikking en binnen twee maanden na derzelve betekening door de overige belanghebbenden.

In de gevallen, waarin de wet voor het hoger beroep een kortere termijn heeft voorgeschreven, wordt ook de termijn voor het beroep in cassatie verkort en gesteld op het dubbele van de termijn in die gevallen voor het hoger beroep bepaald. De artikelen 399, 400, 401 en 401a zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 426a. Het beroep in cassatie wordt aangebracht bij een verzoekschrift, dat wordt getekend door een advocaat bij de Hoge Raad en ingediend bij deszelfs griffie.

Het verzoekschrift behelst de omschrijving van de middelen waarop het beroep steunt.

Artikel 426b. De verzoeker doet zijn verzoekschrift vergezeld gaan van zoveel afschriften als er anderen dan hij in de vorige instantie verschenen zijn.

De griffier zendt onverwijld een afschrift aan ieder hunner toe.

Binnen 3 weken na de toezending kunnen de verweerders een door een advocaat bij de Hoge Raad getekend verzoekschrift ter griffie van de Hoge Raad indienen.

De Hoge Raad kan in een bepaald geval een andere termijn vaststellen.

De griffier vermeldt bij de toezending de termijn, binnen welke het verzoekschrift moet worden ingediend.

Artikel 427. Bij het verzoekschrift kan de verweerder, ondanks het verstrijken van de in artikel 426 gestelde termijnen en ondanks berusting, van zijn zijde in cassatie komen.

Artikel 426a, tweede lid, en artikel 410, derde lid, zijn van toepassing.

Artikel 427a. Het verzoekschrift gaat vergezeld van een afschrift, dat de griffier onverwijld aan de advocaat van de verzoeker tot cassatie toezendt.

In geval van incidenteel beroep of indien door de verweerder een exceptie tegen het principaal beroep wordt aangevoerd, kan de verzoeker tot cassatie binnen 3 weken na de toezending daarop bij door zijn advocaat getekend verzoekschrift antwoorden. Het verzoekschrift gaat vergezeld van een afschrift, hetwelk de griffier onverwijld aan de advocaat van de verweerder toezendt.

Het vierde en vijfde lid van artikel 426b zijn van toepassing.

Artikel 428. Indien het belang der zaak dit geraden doet voorkomen, kan de Hoge Raad, hetzij ambtshalve, hetzij op daartoe strekkend verzoek, een mondelinge toelichting door de advocaten bevelen, welke zal plaats vinden in raadkamer.

De toelichting kan ook worden gegeven door andere advocaten, zonder dat de daaruit ontstaande vermeerdering van kosten in de uitspraak over de kosten begrepen is.

Artikel 429. Nadat het Openbaar Ministerie binnen een door de Hoge Raad te bepalen termijn schriftelijk conclusie heeft genomen, geeft de Hoge Raad zijn beschikking.

De artikelen 419—424 zijn van overeenkomstige toepassing.

De Hoge Raad geeft bij de beschikking zodanige uitspraak omtrent de kosten als hij verneemt te behoren. De griffier doet onverwijld mededeling van de gevallen beslissing aan de advocaten, die de schrifturen hebben ingediend.

Artikel III

In het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering worden de volgende wijzigingen gebracht:

1. Aan artikel 295 wordt toegevoegd een vierde lid, luidende:

Het beroep in cassatie tegen de uitspraak van het Gerechtshof moet worden ingesteld binnen zes weken, te rekenen van de dag waarop het arrest is uitgesproken.

2. Aan artikel 828 wordt toegevoegd een tweede lid, luidende:

In zaken van echtscheiding en van scheiding van tafel en bed moet het beroep in cassatie tegen de uitspraak van het Gerechtshof worden ingesteld binnen zes weken, te rekenen van de dag waarop het arrest is uitgesproken.

Artikel IV

In het Wetboek van Strafvordering wordt de volgende wijziging aangebracht.

In Artikel 441 wordt het tweede lid vervangen door:

Indien het arrest of vonnis wordt vernietigd wegens schending van het recht, doet de Hoge Raad de zaak zelf af ingeval dit mogelijk is zonder in een nieuw onderzoek naar de feiten te treden; ingeval dat niet mogelijk is, wijst de Hoge Raad de zaak terug naar de rechter die het arrest of vonnis heeft gewezen, teneinde met inachtneming van de uitspraak van de Raad verder te worden berecht en afgedaan.

Indien het arrest of vonnis wordt vernietigd wegens verzuim van vormen, wordt de zaak, teneinde opnieuw te worden berecht en afgedaan, verwezen:

1°. wanneer de vernietigde uitspraak is gedaan door een kantongerecht, naar de arrondissementsrechtbank tot welker ressort hetzelfde behoort;

2°. wanneer de uitspraak is gedaan door een arrondissementsrechtbank, naar het gerechtshof van het ressort;

3°. wanneer zij is gedaan door een gerechtshof, naar een aangrenzend gerechtshof.

Artikel V

De bepalingen van deze wet zijn niet van toepassing op zaken, waarin vóór haar inwerkingtreding de dagvaarding in cassatie is uitgebracht of het verzoekschrift in cassatie is ingediend.

Voorts zijn de bepalingen van artikel III niet van toepassing op het beroep in cassatie tegen uitspraken, gewezen vóór het in werking treden van deze wet.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,